

Utbildningsplan

Socionomprogrammet **210 högskolepoäng**

Social Worker Programme
*210 Credits *)*

Fastställt i Utbildnings- och Forskningsnämnden 2012-02-29
Gäller fr.o.m. 2012-08-27

*) 1 Credit = 1 ECTS

1. Programmets mål

1.1 Mål enligt Högskolelagen (1992:1434), 1 kap. 8 §:

Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

1.2 Examensmål enligt Högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2:

För socionomexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för självständigt socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Kunskap och förståelse

För socionomexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om och förståelse för samspelet mellan individers och grupper sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till samhälleliga och andra bakomliggande faktorer,
- visa kunskap om ledning av socialt arbete, och
- visa kunskap om och förståelse för barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser.

Färdighet och förmåga

För socionomexamen skall studenten

- visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs,
- visa förmåga att tillämpa relevanta författningar i synnerhet inom det sociala området,
- visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, och

- visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För socionomexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

1.3 Utbildningsprogrammets mål

För socionomexamen vid Högskolan Dalarna ska studenten, utöver de mål som anges i examensordningen

- visa förmåga att integrera teoretisk och praktisk kunskap i det professionella yrkesutövandet inom hela det sociala arbetets verksamhetsfält.

2. Huvudsaklig uppläggning

Socionomprogrammet är en bred yrkes- och forskningsförberedande utbildning som ska förbereda för en framtida anställning inom välfärdsområden såsom socialtjänst, arbetsförmedling, försäkringskassa, skola, hälso- och sjukvård, frivård, frivilliga organisationer o.d. *Generalistkompetens* inom välfärdsområdet, *brukarperspektiv* och *samverkan* mellan olika aktörer inom det sociala verksamhetsområdet är centrala ledord för utbildningen. Efter genomförda programstudier ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för självständigt socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Programmet omfattar 7 terminer, sammanlagt 210 högskolepoäng, och bygger på en integration av campus- och verksamhetsförlagda studier. Socionomprogrammet ger möjligheter att ansöka om en dubbel examen, förutom socionomexamen också en generell examen med socialt arbete som huvudområde. Utbildningen bärs upp av kurser inom kunskapsområdena socialt arbete, sociologi, psykologi och rättsvetenskap.

Ämnen och kurspoäng

- Socialt arbete 120 högskolepoäng
- Sociologi 60 högskolepoäng
- Rättsvetenskap 15 högskolepoäng
- Psykologi 15 högskolepoäng

Socialt arbete är ett tvärdisciplinärt karaktärsämne, som bygger på en integrering av teori och praktik i form av praxiskunskap för det sociala verksamhetsfältet i bred

mening. I Socionomprogrammet har ämnet en allmän inriktning mot välfärd och täcker flera yrkes- och kunskapsområden. Social omsorg utgör ett bland flera kunskapsområden inom ämnet.

Kurserna i sociologi omfattar kunskaper i sociologisk teori och metod. Denna teoretiska och metodiska grund används för att analysera och kritiskt granska sociala fenomen under hela programmet. Tillämpningsuppgifter och sociologisk analys inriktas mot det sociala arbetets verksamhetsfält.

Campusförlagd utbildning

180 högskolepoäng i utbildningen är campusförlagd utbildning. Den campusförlagda utbildningen består i huvudsak av föreläsningar, seminarier, övningar, inlämningsuppgifter och grupparbeten. Som ett led i integreringen teori och praktik finns det även vissa moment i form av fältstudier, i den campusförlagda utbildningen som även kan ses som verksamhetsförlagd utbildning.

Verksamhetsförlagd utbildning (Vfu)

I samtliga kurser ingår verksamhetsanknytning som inriktas mot det sociala arbetets verksamhetsfält i bred mening, och som sker i form av fältkontakter, fältuppgifter, fältseminarier och/eller fältstudier. Programmets fältstudier omfattar 30 högskolepoäng och sker inom ämnet socialt arbete och syftar till att integrera teori och praktik, fördjupa kunskapen inom välfärdsområdet, och utveckla den yrkesmässiga och personliga identiteten. De 30 högskolepoängen är uppdelade på fyra perioder. Den första perioden omfattar 3 högskolepoäng, den andra och tredje omfattar 6 högskolepoäng och den avslutande fjärde omfattar 15 högskolepoäng. Under den första och andra perioden är det en tonvikt på att observera och beskriva det sociala arbetets praktik. Under period tre ökar andelen eget arbete under handledning och under den fjärde perioden förväntas studenten kunna utföra tilldelade uppgifter mer självständigt. Under varje fältstudieperiod genomförs fältseminarium i mindre grupper med studenter, verksamhetsförlagda utbildare samt lärare från programmet. På seminariet diskuteras studenters praktiska erfarenheter kopplat till teoretiska perspektiv det sker även en skriftlig dokumentation i form av en fältuppgift. Även studentens personliga och professionella utveckling diskuteras. Som en del i den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs ett utvecklingssamtal mellan studenten och dennes verksamhetsförlagda utbildare i slutet av varje termin. Detta har tonvikt på personlig och professionell utveckling.

Personlig och professionell utveckling (PPU)

Programmet syftar till att ge studenten möjligheter till personlig och professionell utveckling. Här ingår det att visa självkännedom och empatisk förmåga samt att visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt. Mål gällande personlig och professionell utveckling finns i alla kurser i socialt arbete, även andra kurser kan innehålla sådana mål. Genom att bearbeta teoretiska aspekter och praktiska erfarenheter i relation till personlighet i till exempel seminarier, olika övningar och verksamhetsförlagda studier ges studenter möjligheter till självreflektion. Studenten skriver under utbildningstiden en personlig loggbok kring sin utveckling avseende kunskaper, färdigheter, personlighet och yrkesidentitet. Loggboken diskuteras i mindre grupper vid olika tillfällen i utbildningen. Temana från loggboken bearbetas även vid

terminens utvecklingssamtal med den verksamhetsförlagda utbildaren. Personlig och professionell utveckling går som ett tema genom hela utbildningen. Det sker under hela utbildningen en fördjupning kring förmågan att se sin egen personliga roll i förhållande till professionellt socialarbete. I början av utbildningen är fokus att kunna förstå betydelsen av den egna personligheten i relation till den professionella yrkesrollen. I slutet av utbildningen ska studenten kunna reflektera och analysera kring sin personlighets betydelse i olika former av socialt arbete.

Professionsseminarier

Professionsseminarier innehåller föreläsning och seminarium om aktuell forskning. Det organiseras i samverkan mellan programmet och yrkeslivet en gång per termin. Syftet är att ge studenter och representanter för det sociala verksamhetsfältet inblick i och möjligheter till att delta i diskussioner som rör det sociala arbetets forskning och framtida utveckling. Detta ska även ge studenterna en möjlighet att utveckla tankar om sin framtida yrkesroll. Professionsseminarierna är en obligatorisk del av programmet.

3. Programmens kurser

De ingående kurserna syftar till att studenten ska förvärva grundläggande kunskaper om samhällsstruktur, socialhandling, välfärd, samhällsekonomi, skilda målgrupper och problemskapande förhållanden i samhället. Kurserna belyser samspelet mellan individen, gruppen och institutioner i samhället samt utvecklings- och socialisationsprocesser. Även kunskap om rättssystemets värden, begrepp och lagar ingår. Kurserna integrerar skilda vetenskapliga och organisatoriska perspektiv på sociala fenomen samt ger kunskaper i arbets-, forsknings- och utvärderingsmetoder. Personlig och professionell utveckling ingår i olika mål i skilda kurser.

Genus- och jämställdhetsfrågorna behandlas fortlöpande, liksom etiska frågor av relevans för det sociala arbetet. Även internationella och regionala utvecklingsaspekter på socialt arbete och socialpolitik behandlas fortlöpande inom utbildningen.

Till samtliga kurser finns det studiehandledningar som utifrån kursplanen på ett konkret sätt redogör för arbetsformer och betygskriterier i kursen.

Programmens kurser ämnesvis

Socialt arbete

Socialt arbete som profession, 15 hp (grundnivå 1)

Kursen syftar till att studenten ska förvärva grundläggande kunskaper och färdigheter som krävs inom socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå utifrån ett brett välfärdsperspektiv. Det sociala arbetets mål, organisering, värden samt etiska och socialpolitiska principer belyses i ett nationellt och internationellt perspektiv. Kursen innehåller ett verksamhetsförlagt moment om 3 högskolepoäng.

Välfärdsinsatser och brukarperspektiv i socialt arbete, 15 hp (grundnivå 1)

Kursen syftar även till att studenter förvärvar kunskaper om socialt arbete med olika målgrupper (barn, ungdomar, familjer, äldre, etniska grupper och personer med funktionshinder) samt områden (sysselsättning, arbetslöshet, fattigdom, missbruk, relationsproblem, konflikter, arbete i enskilda hem och särskilt boende och omsorg i

livets slutskede)där mötet, brukarperspektiv och samverkan står i centrum. Kursen innehåller ett verksamhetsförlagt moment om 6 högskolepoäng.

Försörjning, rehabilitering och aktivering i socialt arbete, 7,5 hp (grundnivå 1)

Kursen syftar till att studenten tillägnar sig kunskaper och färdigheter om det sociala arbetet med försörjning, rehabilitering och aktivering. I kursen behandlas ekonomisk biståndsbedömning, samt aktiverings- och rehabiliteringsarbete utifrån forskning och gällande lagstiftning. Kursen belyser även livsvillkoren med avseende på försörjning och arbete för olika befolkningsgrupper i Sverige.

Socialt arbete ur ett flerdimensionellt perspektiv, 22,5 hp (grundnivå 1)

Kursen syftar till att studenter fördjupar och vidgar sina kunskaper om socialt arbete teoretiskt och praktiskt i ett brett perspektiv som också inkluderar social omsorg. Detta innebär att studenten förvärvar kunskaper om de teorier som ligger till grund för arbetsmetoder inom socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå och utvecklar sina färdigheter att tillämpa skilda arbetsmetoder. Studier i förebyggande, upprätthållande, behandlande, stödjande, rehabiliterande och aktiverande arbetsmetoder ingår. Socialrättsliga aspekter på socialt arbete belyses. Även delaktighetsperspektiv belyses. I centrum för denna kurs står ett kritiskt förhållningssätt med utgångspunkt från det sociala arbetets mångfald. Kursen innehåller valfria delkurser om socialt arbete med barn och familj och socialt arbete i ett mångkulturellt samhälle. Kursen innehåller även ett verksamhetsförlagt moment om 6 högskolepoäng.

Samverkan och kommunikation i socialt arbete, 30 hp (grundnivå 2)

Kursen syftar till att studenten ska vidga och fördjupa kunskaper och färdigheter om det sociala arbetet på individ-, grupp- och samhällsnivå. I kursen ingår kunskapsområdet social omsorg. Kursens fokus ligger på samverkan och kommunikation i socialt arbete, men även olika aspekter av ledning och ledarskap inom socialt arbete belyses, liksom verksamheten inom den så kallade tredje sektorn. Verksamhetsförlagda studier omfattande 15 högskolepoäng ingår. Genom samverkan med yrkeslivet inom välfärdsområdet, utvecklas färdigheter och förmågor till gemensam uppgiftslösning i syfte att främja socialt stöd, social- utveckling och förändring. Kursen innehåller valfria delkurser kring områdena socialt utvecklings- och förändringsarbete i samverkan och empowerment-orienterat socialt arbete med olika grupper.

Vetenskaplig metod, evidens och utvärdering i socialt arbete, 30 hp (grundnivå 2)

Kursen syftar till att studenten ska förvärva fördjupade kunskaper om förmåga att kunna söka, kritiskt granska, bedöma samt producera kunskap med relevans för det sociala arbetets praktik och teori. I detta ingår att tillägna sig fördjupade kunskaper om såväl kvalitativa som kvantitativa forskningsmetoder, evidens- och utvärderingsfrågor samt att självständigt genomföra ett vetenskapligt arbete som presenteras i form av en uppsats omfattande 15 högskolepoäng.

Sociologi

Sociologi för socionomer 1, 30 hp (grundnivå 1)

Kursens syfte är att studenten ska orientera sig i olika perspektiv och grundläggande sociologiska teorier, där grupprelationer i ett samhälleligt sammanhang och organisationsteori utgör centrala inslag. Målet är att studenten ska förvärva en

sociologisk allmänbildning och grundläggande kunskaper för att självständigt kunna tillämpa sociologiska begrepp och metoder på aktuella samhällsfrågor. Studier i välfärdspolitik och socialpsykologi, inklusive gruppdynamik, ingår.

Sociologi för socionomer 2, 30 hp (grundnivå 1)

Kursen syftar till att studenten ska tillägna sig ytterligare kunskaper inom det sociologiska fältet, och inhämta kunskaper i forskningsmetodik. I detta syfte ingår att studenten ska träna sig att självständigt formulera och behandla en vetenskapligt orienterad problemställning med särskild relevans för det sociala arbetet.

Rättsvetenskap

Rättsvetenskap, 15 (7,5+7,5) hp (grundnivå 1)

Kurserna syftar till att studenten ska inhämta grundläggande kunskaper om lagstiftning och rättssystemets värderingar, begrepp och rättspraxis inom välfärdsområdet. Såväl civilrättslig som förvaltningsrättslig lagstiftning belyses.

Psykologi

Introduktion till psykologi för socionomer, 7,5 hp (grundnivå 1)

Psykologiska behandlingsmetoder, 7,5 högskolepoäng (grundnivå 1)

Kurserna syftar till att studenten ska tillägna sig grundläggande kunskaper om allmänpsykologi och utvecklingspsykologi samt behandlingsmetoder med såväl kognitiva som psykodynamiska utgångspunkter.

Examensarbete

Examensarbetet består av en uppsats på 15 högskolepoäng (grundnivå 2) som ingår i kursen Vetenskaplig metod, evidens och utvärdering i socialt arbete.

Studiegång

Kurserna läses i följande ordningsföljd:

Termin 1:

- Sociologi för socionomer 1, 30hp

Termin 2:

- Socialarbete som profession, 15hp
- Introduktion till psykologi för socionomer, 7,5hp
- Rättsvetenskap, 7,5hp

Termin 3:

- Rättsvetenskap, 7,5hp
- Välfärdsinsatser och brukarperspektiv i socialt arbete, 15hp
- Försörjning, rehabilitering och aktivering i socialt arbete, 7,5hp

Termin 4:

- Sociologi för socionomer 2, 30hp

Termin 5:

- Socialt arbete ur ett flerdimensionellt perspektiv, 22,5hp
- Psykologiska behandlingsmetoder, 7,5hp

Termin 6:

- Samverkan och kommunikation i socialt arbete, 30hp

Termin 7:

- Vetenskaplig metod, evidens och utvärdering i socialt arbete, 30hp

4. Examensbenämning

Student som fullgjort kursfordringarna enligt 210 hp kan ansöka om Socionomexamen (Degree of Bachelor of Science in Social Work).

5. Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Matematik 2a alt 2b alt 2c, Samhällskunskap 1b alt 1a1+1a2

6. Övrigt

Under utbildningen på programmet är studenten knuten till yrkeslivet genom partnersamverkan med det sociala arbetets yrkesfält i regionen. Utöver socialtjänst ingår där arbetsförmedling, försäkringskassa, kriminalvård, skola, frivilliga organisationer med flera. Samverkan syftar till att skapa goda förutsättningar att utbilda väl kvalificerade och professionella socialarbetare i en ömsesidig växelverkan mellan Högskolan och yrkesfältet. Högskolan har ett utbildningsansvar för hela utbildningen inklusive den verksamhetsförlagda utbildningen.

Partnersamverkan regleras genom avtal mellan Högskolan och yrkeslivet. Samverkan följs upp och utvärderas kontinuerligt och gemensamt av Högskolan, yrkesfältet och studenten.